

Høring av forslag om vern av Bjøralt skogen i Lunner kommune, Akershus, juli 2025

Innholdsfortegnelse

1. Verneforslag.....	3
2. Hjemmelsgrunnlag.....	3
3. Saksgang	4
3.1. Bakgrunn og saksgang for Bjøralskogen.....	5
4. Forvaltning	5
5. Konsekvenser av vern	5
6. Oppstartsmelding - Mottatte merknader og Statsforvalterens kommentarer	6
6.1. Innspill til oppstartsmelding 20. mai 2025	6
7. Høring.....	8
8. Verneforslag.....	9
8.1. Bjøralskogen, Lunner kommune.....	9
9. Vedlegg.....	11

1. Verneforslag

Statsforvalteren i Buskerud, Østfold, Oslo og Akershus sender med dette på høring forslag om vern av ett nytt naturreservat i Akershus.

Det nye området som foreslås vernet er:

- **Bjøraltskogen**, Lunner kommune, ca. 334 dekar, 2 grunneiere

Basert på tilgjengelig kunnskap om naturverdiene i området, vurderes området å kvalifisere for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Området er tilbudt for vern av skogeierne selv gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Ved frivillig vern forutsettes det at grunneierne og staten blir enige og inngår avtale om erstatning, avgrensing og vernebestemmelser før vernevedtak. Dette innebærer at det kan bli endringer både i vernegrense og vernebestemmelser som et resultat av disse forhandlingene og høringen.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Meldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for skogvernet. Det ble blant annet lagt til grunn at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene i NINA rapport 54/2002 «*Evaluering av skogvernet i Norge*». I meldingen ble frivillig vern trukket frem som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. Så langt er ca. 5,3 % av all skog i Norge vernet.

2. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt for vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

3. Saksgang

I saker med frivillig vern av skog får normalt Statsforvalteren tilbud om vern fra grunneier(e) via deres skogeierorganisasjon. Det blir deretter gjort naturfaglige registreringer i de aktuelle områdene, med mindre det fra tidligere av foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturverdiene. Hvis allerede foreliggende kunnskap og/eller nye naturfaglige registreringer viser at området kvalifiserer for vern, fremskaffes skogdata som grunnlag for erstatningsberegninger. Deretter forhandler grunneiere og staten om erstatning, vernegrense og vernebestemmelser.

I utgangspunktet skal det inngås avtale mellom skogeier og staten før det blir meldt oppstart av verneplanarbeid. For å sikre tilstrekkelig fremdrift i skogvernarbeidet, har det imidlertid den senere tid blitt meldt oppstart og sendt ut høringsforslag før slike avtaler er inngått. En forutsetning for dette er at grunneierne har gitt aksept for en slik fremgangsmåte.

Den formelle saksbehandlingen skal følge naturmangfoldlovens §§ 41 til 43 og rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet). Dette kan oppsummeres på følgende måte:

- **Oppstartsmelding:** Statsforvalteren varsler oppstart av verneplanarbeid ved brev til grunneiere og aktuelle etater og organisasjoner, samt kunngjøring i aviser.
- **Offentlig høring:** Et konkret verneforslag sendes på høring ved brev til grunneiere og andre høringsinstanser. Høringsforslaget skal beskrive verneverdier og andre verdier, samt de konsekvensene forslaget antas å få. Det skal følge med forslag til vernekart og verneforskrift, og frist for å komme med merknader skal være minst to måneder.
- **Tilrådning til Miljødirektoratet:** Etter høringen skal Statsforvalteren vurdere innkomne merknader og eventuelt gjøre endringer i forslaget. Eventuelle større endringer må drøftes med grunneierne. Deretter sender Statsforvalteren sin tilrådning til Miljødirektoratet.
- **Tilrådning til Klima- og miljødepartementet (KLD):** Miljødirektoratet vurderer forslaget og sender sin tilrådning til KLD.
- **Forslag om vern:** KLD forbereder saken og legger forslag om vern frem for Kongen i Statsråd.

- **Vedtak om vern** gjøres av Kongen i Statsråd som kongelig resolusjon. Etter vedtaket vil erstatningen bli utbetalt i tråd med avtalen med grunneier.
- **Kunngjøring om vern:** Statsforvalteren sender brev til grunneiere og andre høringsinstanser, samt kunngjør vedtaket i aktuelle aviser. De nye verneområdene blir skiltet og merket.
- **Grensemerking** blir vanligvis gjort av jordskifteretten, som etter begjæring fra Statsforvalteren opptar sak om grensegang for det enkelte område.

3.1. Bakgrunn og saksgang for Bjøraltskogen

Bjøraltskogen, Lunner kommune

Tilbud om vern ble sendt til Statsforvalteren 2. september 2024. Det ble meldt oppstart av verneplan for området 20. mai 2025.

4. Forvaltning

Ved vernevedtaket eller like etterpå blir det fastsatt hvem som skal ha forvaltningsmyndighet i verneområdene. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for de fleste verneområder, men myndigheten er i noen tilfeller delegert til kommunen. Kommuner som ønsker delegert forvaltningsmyndighet, kan gi tilbakemelding om dette gjennom høringen.

For kommunenes tilbud om forvaltningsmyndighet gjelder følgende forutsetninger:

- Kommunene gis tilbud om å få forvaltningsmyndighet for alle verneområdene som i sin helhet ligger innfor kommunens grenser.
- Kommuner som ikke tidligere har hatt forvaltningsmyndighet må takke ja til alle aktuelle verneområder i kommunen dersom kommunen ønsker å overta forvaltningsmyndigheten.
- Kommunen må ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse.

5. Konsekvenser av vern

Ved opprettelse av verneområder beholder grunneier eiendomsretten, men det legges restriksjoner på hvilke aktiviteter og tiltak som kan gjennomføres i verneområdet.

Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven. I naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene. Verneforskriftene innebærer et generelt forbud mot hogst, bygge- og anleggsvirksomhet og motorferdsel. Det er variasjoner i restriksjonsnivået i verneforskriftene for områdene. Dette avhenger av områdets vernekvaliteter, brukerinteresser, eksisterende tilrettelegging, anlegg og innretninger. Det vises ellers til verneforslaget for det enkelte området.

I hovedsak er det den naturlige dynamikken som skal bestemme utviklingen i reservatene, og Statsforvalteren vurderer derfor at behovet for skjøtsel i hovedtrekk vil være begrenset. Behov

for forvaltningsplan og skjøtsel vil for øvrig bli vurdert fortløpende etter eventuelt vern, og ved behov vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte.

6. Oppstartsmelding - Mottatte merknader og Statsforvalterens kommentarer

6.1. Innspill til oppstartsmelding 20. mai 2025

Det ble meldt oppstart av verneplanarbeid for Bjøralskogen den 20. mai 2025, sammen med Fyranflaget, Robøle, Mistberget, Holum skog og utvidelsen av Trestikle naturreservat. Fristen for å gi uttalelse var 15. juni 2025. Oppstartsmeldingen ble sendt til grunneiere og aktuelle lokale, regionale og sentrale høringsinstanser. Verneplan ble også kunngjort i aviser og på Statsforvalterens hjemmeside.

Under gis et sammendrag av de innspillene til oppstartsmeldingen som er av generell karakter eller som konkret gjelder Bjøralskogen. Under er også Statsforvalterens respektive kommentarer.

Generelle innspill

Bane Nor: Bane Nor har ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering.

Statens vegvesen: Verneområdet berører ikke riksvei. Statens vegvesen har derfor ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering.

Språkrådet: Språkrådet har ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering.

Forsvarsbygg: Ber om at det i forskriftstekstene tas inn generelle unntak for militær operativ virksomhet og for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy. Påpeker også viktigheten av tydelig kartfesting av skogsbilveier og bruk av gårds- og bruksnummer i kart.

Statsforvalterens kommentar: De generelle unntakene er imøtekommet i forslaget til forskrift. Verneforslaget har ingen bilveier. Vernekartet følger mal fra Miljødirektoratet. Her er ikke gårds- og bruksnummer inkludert.

Jernbanedirektoratet: Har ingen innvendinger til vernet generelt, men påpeker at Bjøralskogen ligger nær Roa stasjon og er viktig for godstrafikk. Ber om at verneprosessen koordineres med Bane NORs planer.

Statsforvalterens kommentar: Bane Nor har uttalt seg og har ingen merknader.

Landbruksdirektoratet: Ber om at landbruksinteresser som skogsbilveier, beite og stølsdrift vurderes i forskriftene, og at det åpnes for nødvendige tiltak.

Statsforvalterens kommentar: Forslaget til verneforskrift er utarbeidet med utgangspunkt i Miljødirektoratets mal. I kartet er det avmerket en eksisterende traktorvei, som også angir trasé for vedlikehold av vannledning tilhørende Oppenvannverket A/L. Det åpnes derfor for motorferdsel i forbindelse med nødvendig drift og vedlikehold av denne infrastrukturen. Utover dette er det ikke identifisert andre veier som er relevante å avmerke i forbindelse med skogvernet.

Per i dag er det ingen kjente beiteinteresser eller stølsdrift innenfor verneforslaget. Området består av naturtyper som ikke er beitebetinget. Det er heller ikke registrert arter som indikerer tidligere beitebruk, og det foreligger lite kunnskap som tilsier at beite vil bidra positivt til å ivareta eller forbedre områdets naturverdier. Tvert imot vurderes det som sannsynlig at beitedyr, særlig tyngre husdyr, vil kunne forårsake betydelig tråkk og slitasje på jordsmonnet. Dette skyldes at det i deler av verneområdet er bløte og sesongfuktige skogtyper, samt arealer med rik bakkevegetasjon som er sårbare for slitasje.

Verneforskriften åpner likevel for skånsomt beite, først og fremst for å ivareta flerbrukshensyn – ikke som et virkemiddel for å opprettholde naturverdiene. Med "skånsomt beite" menes beitedrift som ikke påfører skade på naturverdiene som er omtalt i formålsparagrafen. Beiting som fører til betydelig slitasje på vegetasjon og terreng vil derfor ikke være tillatt. Begrenset beite i tørrere og mindre sårbare deler av området kan tillates innenfor rammene av forskriften. Ved å bruke bestemmelsen «skånsomt beite» vil det være mulig å regulere beite innenfor verneområdet for å unngå uheldig slitasje og/eller fare for skade på verneverdiene. Det kan gis tillatelse til utsetting av saltstein på steder der det ikke vil medføre skade på verneverdiene.

NGU: Har ingen registrerte mineralressurser i Bjøraltskogen.

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering.

Norges televisjon AS (NTV): Påpeker behov for fri ferdsel til senderstasjoner og mulighet for vegetasjonsrydding.

Statsforvalterens kommentar: Dersom NTV har konkrete merknader til Bjøraltskogen kan de sende dette i forbindelse med høringen.

Innspill til Bjøraltskogen

NVE: Har ingen kjente energi- eller vassdragsanlegg i området, men ber Glitre Nett AS vurdere mulige konflikter.

Statsforvalterens kommentar: Glitre Nett AS har uttalt seg under. Det er ikke meldt om konflikter.

Elvia: Har ikke anlegg i Bjøralskogen, men har gitt generelle innspill om drift og vedlikehold av nettanlegg.

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering

Glitre Nett AS: Har ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering.

Norsk Organisasjon for Terrengsykling (NOTS): Ber om at stier vises i kart og at det ikke innføres generelt forbud mot sykling uten særskilt naturfaglig grunnlag.

Statsforvalterens kommentar: Så vidt vi er kjent finnes det ingen turstier i området. Det er tegnet inn traktorvei i vestre del som kan benyttes ved vedlikehold av en vannledning som krysser verneområdet.

Lede AS: Opplyser at de verken eier nettanlegg eller har områdekonsesjon området og har derfor ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: Tas til orientering.

7. Høring

I det følgende er hvert av verneforslagene kort beskrevet med informasjon om området generelt, verneverdier og andre interesser. Det er også vedlagt konkrete forslag til verneforskrifter og kart med forslag til vernegrenser.

Foreliggende forslag til verneområder og vernebestemmelser er utarbeidet på bakgrunn av de naturfaglige registreringene, dialog med grunneiere og innspill ved melding om oppstart. Forskriftene og avgrensingene som sendes på høring er omforent med grunneierne, men både forskrift, avgrensing og kart vil være gjenstand for videre drøftinger under høringen.

Alle som måtte ønske det, kan komme med en uttalelse til verneforslagene. Statsforvalteren ber spesielt om synspunkter på:

- Områdenavn
- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i forskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Forskriftene og eventuelle merknader til spesielle forhold i det aktuelle området. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Avgrensing av områdene

- Eventuelle behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.
- Berørte kommuner bes gi tilbakemelding om de ønsker delegert forvaltningsmyndighet for verneområdene, se kap. 4.

Med bakgrunn i innkomne merknader og opplysninger, samt drøftinger med grunneierne, vurderer Statsforvalteren behovet for å justere verneforslagene. Det tas deretter sikte på å oversende Statsforvalterens endelige verneforslag til Miljødirektoratet senhøsten 2025.

Frist for å avgi uttalelse er 10. oktober 2025. Uttalelser sendes skriftlig på e-post til sfospost@statsforvalteren.no eller i brev til Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, Postboks 325, 1502 Moss.

8. Verneforslag

8.1. Bjøraltskogen, Lunner kommune

Kommune: Lunner

Fylke: Akershus

Vernekategori: Naturreservat

Areal: ca. 334 dekar

Berørte eiendommer: 94/4, 95/1, 95/5

Bjøraltskogen ligger sørvest for Roa stasjon i Lunner kommune.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område som (a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, som kalkgranskog, høgstaudegranskog og bekekløft (b) representerer en bestemt type natur i form av gammel og rik granskog på kalkrik grunn, og (c) har særskilt betydning for biologisk mangfold som levested for et stort antall truede arter, deriblant jord- og vedboende sopp. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneforslaget består av høyproduktiv og kalkrik granskog i lavlandet, dominert av eldre skog, med enkelte svært gamle og grove trær. Naturtypene er en mosaikk av lågurt-granskog, høgstaudegranskog (NT) og kalkgranskog (VU). Det er påvist en rekke kalkkrevende og rødlistede arter, blant annet dyster korallsopp (VU), isabellavokssopp (VU), fiolgubbe (NT) og kanarigul slørsopp (VU). Forekomsten av død ved varierer, men området inneholder enkelte grove læger og trær i ulike nedbrytningsstadier. Det er gjort funn av rynkeskinn (NT) og én forekomst av den kontinuitetskrevende sjokoladekjuke (VU), noe som vitner om betydelige

naturverdier til tross for noe mangel på kontinuitet i død ved. Verneforslaget inkluderer deler av en bekkekløft i sør og mindre deler av hogstfelt er tatt med for å sikre bedre arrondering.

Mangeloppfyllelse

Området fyller mangler i skogvernet knyttet til lavereliggende, kalkrik og biologisk gammel granskog, samt forekomst av bekkekløft og rødlistede arter.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentant, og gjenspeiler det arealet grunneierne er interessert i å tilby og som er aktuelt for ordningen med frivillig vern av skog. Avgrensningen gjenspeiler i stor grad det arealet som har ble stående igjen etter hogst. Verneforslaget inkluderer deler av bekkekløften Bjønnbekken i sør. Mindre arealer med hogstfelt er tatt med for en bedre arrondering.

Grunneier av eiendom 94/4 er i prosess med å kjøpe eiendom 95/5 fra Lunner kommune.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til skogbruk. Området grenser i nord til nylig hogde flater. Grunneier på 95/1 har planer om å legge om arealene nord for verneforslaget til husdyrbeite. Forslaget til verneforskrift åpner opp for «skånsomt beite» (se Statsforvalterens kommentar til innspillet fra Landbruksdirektoratet).

I den vestlige delen av verneområdet går en vannledning som eies av det private selskapet Oppenvannverket A/L. Verneforskriften åpner for nødvendig vedlikehold av denne vannledningen. Traséen for en traktorvei er avmerket i vernekartet og kan benyttes i forbindelse med vedlikehold.

Et stykke sør for verneområdet ligger pukkverket til John Myrvang AS, men dette berøres ikke direkte av verneforslaget.

Avveining mellom skogbruk og skogvern

Tilbudet har kommet inn etter februar 2022 og krever følgelig en avveining mellom skogbruk og skogvern. Det er utarbeidet et skjema som skal fylles ut av Statsforvalteren, og her kommer skogbruk ut med verdi S1 (har betydning for tømmertilgangen). Verneverdiene får verdi V1 (har betydning for vern). I matrisen fra nevnte skjema er feltet V1S1 et område som kommer ut som grønt, og følgelig kan gå videre i verneprosessen.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde samt reindrift (LNFR) i kommuneplanens arealdel. Verneforslaget dekker enkelte av NVEs aktsomhetssoner for jord- og flomskred ved Bjønnbekken, samt en aktsomhetssone for snø- og steinskred i vestre del.

9.Vedlegg

- Forskrift og kart for Bjøralskogen naturreservat, Lunner kommune
- Adresseliste